

Kmečka trgovina

Na severu smo dobili mogočnega novega sosedu

Avstrija in Nemčija sta postali eno. Iz dveh dobrih odjemalcev za naše kmetijske proizvode je nastala ena sama država. Za našo zunanjo trgovino je položaj s tem popolnoma nov. Dasi smo izvažali v Avstrijo in Nemčijo naše kmetijske pridelke ter živino in meso, je bil vendar izvoz v obe državi precej različen. Tako n. pr. Nemčija vedno potrebuje les, jabolka, konje, govejo živino in pšenico, Avstrija pa lesa in jabolka ne potrebuje, ker jih ima sama dovolj, prav tako tudi govejo živino, pač pa uvaža koruzo, pšenico, pitane prašiče. Sama je celo izvažala les in jabolka. Z obema državama smo imeli najtesnejše trgovske stike, sedaj, ko sta pa postali eno, bodo ti stiki ostali še v bodoče, samo da se bo struktura izvoza morala nekoliko spremeniti. Najbrž pa to ne bo v našo škodo. Lani je znašal naš uvoz iz Avstrije 10.29% vsega uvoza, iz Nemčije pa 32.38%. Izvozili pa smo v Avstrijo od vsega našega izvoza 13.52%, v Nemčijo pa 21.70%. To pomeni, da je iz obeh držav lani prišlo 42.68% vsega našega izvoza, nasprotno pa smo v obe državi izvozili 45.22%. Naša trgovinska bilanca je bila lani z Avstrijo aktivna za 310 milijonov din, z Nemčijo pa pasivna za 333 milijonov din.

Kot smo že rekli, ce bo morala struktura našega izvoza v novo državo spremeniti. Predvsem se bo zmanjšal izvoz našega lesa v Nemčijo. Slednja je postala zadnje čase eden najvažnejših odjemalcev za naš mehihi in trdi les. Avstrija pa ima velik presežek pridelka mehkega lesa ter ga je veliko izvažala v Italijo, Mažarsko, Francijo, Egipt, Grčijo in Palestino. Ker sedaj Nemčija rabi avstrijski les, da ji ga ne bo treba uvažati, je prepovedala ves izvoz lesa iz Avstrije. Ta odlok bo imel dalekosežne posledice na srednjeevropskem lesnem trgu. Avstrija je lani izvozila 3.038.000 kub. metrov mehkega lesa vseh vrst. Nemčija pa je lani uvozila 6.500.000 kub. metrov mehkega lesa. Ker bo sedaj ves les iz avstrijskih dežel ostal doma v Nemčiji, se bo potreba po uvozu lesa v Nemčijo zmanjšala na polovico. S tem se bo seveda zmanjšal naš izvoz v Nemčijo, zato pa imamo priliko, da si pridobimo trge, ki jih je dosedaj zalagala Avstrija. Predvsem je to Italija, ki je dosedaj krila 75% uvoza mehkega lesa v Avstrijo. Avstrija je lani izvozila v Italijo 716.000 kub. metrov, Jugoslavija pa 233.000 kub. metrov. Izpad avstrijskega izvoza bo predvsem prišel v prid Jugoslaviji, v kolikor bo pač Italija lahko povečala svojo plačilno sposobnost v kliringu. Avstrija je dobavila veliko mehkega lesa tudi na Mažarsko, in sicer lani 455.000 kub. metrov, ter je krila v mehki lesu 54% mažarske potrebe, dočim je odpadlo na Jugoslavijo samo 6%. Tudi tu bo sedaj prišel v poštev naš les. Dalje so Avstriji izvozili lani 93.000 kub. metrov mehkega lesa v

Francijo, 72.000 kub. metrov v Grčijo, 250.000 kub. metrov v Švico. Za našo lesno trgovino je tedaj združitev Avstrije z Nemčijo prav velikega pomena. Slabše je to za trgovino z jabolki. V primeru dobre letine v Avstriji morejo avstrijske dežele kriti vso potrebo Nemčije na zgodnjem sadju ter bi prišel za nas v poštev samo izvoz zimskih jabolok. Ker smo z novo nemško državo v prijateljskih razmerah, se bodo gospodarski stiki gotovo še povečali, kar bo naši zunanji trgovini samo v prid.

Vino

V Ljutomeru je bil vinski sejem, na katerem je bilo razstavljenih 138 vzorcev vina. Prodanih je bilo 22 vzorcev v količini nad 700 hl. Kupovali so vino večinoma domačini. Vinski sejem je dosegel svoj namen. Ljutomersko, gornjeradgonsko in štrigovsko vino je zelo obilno pohvalo. Cene so bile od 5 do 8 din za liter. — Na Dolenskem so vinske cene: navadno mešano vino 4 din, finejše sortirano vino 6 din liter.

Živina

Cene so na živinskem trgu sedaj prav različne. V krajih, kjer je začelo primanjkovati živinske krme, so kmetje zelo pritiskali z živino na sejme ter je cena precej nizka. Drugod zopet se drži na stari višini, mestoma se celo popravlja. Opaža se tudi na naših sejnih pomanjkanje prvovrstnega blaga. Volov, ki jih res lahko mirno označimo kot prvovrstne, je presneto malo. Na sejnih je bil položaj v cenah sledeč:

St. Vid pri Grobelnem. Voli 4—4.50 in 3—3.75 din, telice 5.50—5, 4—4.50 in 3—3.50 din, krave 3.50—4, 3—3.50 in 2—2.50 din, teleta 5—6 in 4—5 din.

Crensovec v Prekmurju. Biki 5—5.50 din, telice 4.50—5, krave 3.50—4 in 1.50—2 din, teleta po 5 din.

Kranj. Voli 6.25, 5.25 in 4.50 din, telice 6.25, 5.25 in 4.50 din, krave 5.50, 4.50 in 3.50 din, teleta 7.50 in 6.50 din.

Krško. Voli 5.50—6, 5—5.50 in 4.50—5 din, telice 5—5.50 din, krave 5, 4 in 3 din, teleta 5 in 6 din.

Svinje

V trgovini s svinjami se opaža zelo močno povpraševanje po mladih prascih. Cene so ostale pri starem, pri prascih so malo poskočile. Na svinjskem sejmu v Kranju so se prodajali speharji po 10.25 din, pršutarji 8—9 din, mladi pujski po 100 do 150 din, v Krškem so bili pršutarji po 6.50—7 din.

Volna in sirove kože

Neoprana volna je po 20—24 din, oprana pa po 30—34 din za kilogram.

Goveje sirove kože so po 11—14 din, telečje 14—15 din, svinjske po 11 din za 1 kg.

misli on in ali bo vpošteval Vašo zmoto, odnosno neznanje običaja.

Naši delavci za Nemčijo. A. Vrečko. Nemčija res sprejema naše ljudi na delo. Natančnejše informacije o stavljenih nam vprašanjih Vam bo mogel dati g. Kerec Josip, vodja borze dela v Murski Soboti, na katerega se izvolite obrniti (lahko pismeno).

Podpora za vpostavitve porušene hiše. J. Hanžič. Radi podzemnega plaza se Vam je porušila hiša. Radi bi si postavili novo, a nimate sredstev. Na vprašanje, kje bi mogli dobiti podporo (posojila nečete, ker bi ga ne mogli vrniti), Vam ne moremo drugega svetovati kot prošnjo na bansko upravo; žal nam namreč ni znano, da bi kdo drug v take svrhe podeljeval podpore.

Černdić Franc. Vašega prvega vprašanja nismo razumeli. Pišite natančneje. Tudi na drugo vprašanje Vam ne moremo odgovoriti, ker niste povedali, katere pogodbe mislite. Kak splošni zakon, ki bi bil določil neveljavnost pogodb, ne obstoji.

Prošnja za posojilo — Karitativna zveza. I. S. Podplat. Karitativna zveza v Mariboru je matica vseh katoliških dobrodelnih društev in ustanov lavantinske škofije. Tajnica uraduje na Aleksandrovi cesti 6. Dajanje posojil ne spada v njen delokrog, ne glede na to, da ima le malenkostna sredstva. Morda bi v kakem resni nem primeru napravila izjemo; brez zavarovanja, odnosno jamstva pa ni verjetno, da bi posojilo dobili.

Dolg pokojnega očeta in zaščita. M. K. B. 69. Ako je oče napravil dolg po 20. aprilu 1932, vdova zaščite na noben način ne bo mogla doseči, čeprav ima šest nepreskrbljenih otrok. Dotičnik, ki je po dedoval kaj imovine, mora plačati tudi dolg. Morda upnik na prošnjo sam dovoli odplačevanje v obrokih.

Tožba vzlic dobre volje dolžnikove plačati dolg. M. Petrov. Vzlic Vaše dobre volje in obljube plačati dolg pri trgovcu, Vas slednji sme tožiti, ako je njegova terjatev že zapadla v plačilo, odnosno Vam ni dovolil odloga ali plačevanja v obrokih.

Vprašanja glede kmetijske zaščite. P. Š. V. P. V kolikor Vas je upnik tožil potom odvetnika leta 1934 na plačilo starega dolga in vodil zoper Vas izvršbo, veljajo glede stroškov sledeči predpisi: Dolžnik je dolžan plačati pravomočno prisodene sodne stroške v pravihah o obstoji, višini ali pridi kmetijskega dolga, nastale v času od 20. aprila 1932 do 25. septembra 1936; njih znesek se priračuni znižani glavnic in jih mora dolžnik plačati v 12 letnih obrokih. Ako pa kmet ni dal povoda k tožbi in ako je na prvem naroku priznal tožbeni zahtevek, ni dolžan plačati navedenih (pravdnih) stroškov. Enako dolžnik ni dolžan plačati stroškov, nastalih v izvršilnem postopku po 20. aprilu 1932 do 25. septembra 1936.

Ako upnik noče sprejeti anuitete, jo morate položiti na sodišču, ako hočete svojo plačilno obvezo izpolniti; drugače namreč velja, da je niste izpolnili. — Ako hoste izgubili kmetisko zaščito, ker ste v boljšem gnotnem položaju nego upnik, ali z ozirom na določila uredbe z dne 30. decembra 1937, boste res morali doplačati obresti do svoječasno dogovorjene višine; po zakonu znašajo obresti 5%, po dogovoru s privatnim upnikom največ 8%. Stroške slednjega postopka mora nositi vsak svoje; torej Vam ne bo treba plačati nasprotnikovega odvetnika. — Pri določitvi boljše ali slabše gnotnega položaja se vpoštevajo tudi terjatve v denarju in dolgovi. Poseben pravilnik določa, kako je ceniti vrednost zemljišč in ostale imovine dolžnikov kmetov. Vrednost zemljišča se ugotavlja tako, da se pomnoži skupni katastrski čisti dohodek z 12. Velja pa tisti dohodek, ki je ugotovljen po predpisih členov 20. in 21. zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928 ne glede na znižbo po poznejših finančnih zakonih. Vrednost zgradb, stavbišč, strojnih naprav, priprav, orodja, posebnih podjetij (mlinov, žgalnic, opekarn, sušilnic, kamnolomov), živine in kmetijskih pridelkov določi komisija treh članov; dva odredi občinski odbor, tretjega pa okrajno glavarstvo. Pri cenitvi posameznih delov imovine določi komisija tisto njihovo vrednost, ki jo imajo na dan cenitve. Vrednost živine in kmetijskih pridelkov ceni komisija po krajevni tržni (prodajni) ceni in ob času cenitve. Če verjetno izkažete, da je cenila komisija vrednost posameznih delov Vaše imovine znatno višje od resnične vrednosti, morete zahtevati popravno cenitve, nakar bo sodišče samo ugotovilo vrednost ob Vaših stroških.

Kje bi se dobilo posojilo? I. Š. Žal nam ni znan noben zavod, ki bi Vam dal posojilo po

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Dolžnik namerava prepisati posestvo na ženo. A. A. M. Od večih oseb ste bili pri nekem tepežu hudo telesno poškodovan. Sedaj jih tožite na nerazdelno plačilo odškodnine. Le eden izmed njih ima posestvo, pa ga namerava prepisati na svojo ženo ali otroke ali pa najeti veliko posojilo ter vknjižiti zastavno pravico zanj, tako da bi Vi ne mogli od njega ničesar izterjati. Na posamezna vprašanja Vam odgovorjamo: Najbolj učinkovito bi bilo, da predlagate pri sodišču, kjer teče pravda, da zavarovanje Vašega zahtevka izdajo začasne odredbe, in sicer sodno prepoved odsvojitve ali obremenitve dolžnikovih premičnin in nepremičnin. Izkazati morate pri tem verjetnost, da bi dolžni toženec brez te odredbe obrežuspešil ali znatno otežil izvršbo zaradi izterjave Vaše terjatve. Ker pravite, da ste zvedeli iz zanesljivega vira, da namerava dolžnik gori navedeno odsvojitve ali obremenitve, boste morali navesti ta vir (najbrž osebo, ki je slišala, da se je dolžnik tako izrazil). Na takšah je plačati le en odstotek Vašega zahtevka in 5 din za predlog. — V kolikor bi Vam začasna odredba ne bila dovoljena ali bi prišla sodna prepoved prepozno, boste odsvojitve ali obremenitve lahko spodbijali po določenih spodbijnega zakona, o katerih smo na tem mestu že pi-

sali. — Zastavno pravico za svojo terjatev boste lahko vknjižili na dolžnikovem posestvu, čeprav je slednje že obremenjeno do višine svoje vrednosti. Cenitev dolžnikovega posestva ni potrebna. — Ako bi dolžnik svoje premičnine prodal, pa bi mu jih kupec prepustil do nadaljnjega še v uporabo, jih Vi ne bi mogli zarubiti, oziroma bi kupec smel zoper Vas vložiti izločitveno tožbo — seve, ako mu Vi ne bi mogli dokazati, da je kupec vedel, odnosno moral vedeti za dolžnikov namen obrežuspešiti izvršbo. Ako bi premičnine kupil bližnji svojec, bi moral ta svojec sam dokazati, da ni vedel za namero dolžnika-prodajalca.

Ključna vaga in ledvice. Fr. Lorger. Prodali ste kravo na klanu vago. Kupec trdi, da ledvice in mast okoli ledvic ne spada h klani vagi, marveč k drobovju ter si je oboje prilastil brez plačila. Vi ste pa čitali v knjigi dr. Černeta o umni živinoreji, da ledvice ne spadajo k drobovju in ste prodajo sklenili pod tem, žal, tihim pogojem. Vprašate, kdo ima prav in ali bi bila tožba zoper kupca uspešna. — Mariborski izvedenci živnozdravniki pravijo, da je imel dr. Černe prav, a da se je razvil in da sedaj velja običaj, da se ledvice in loj šteje k drobovju, ako se stranki nista drugače dogovorili. Stvar je odvisna od okrajnega sodnika, ki bo sodil, ker zoper njegovo sodbo ni pritožbe. Morda Vam pove, kako

opisanimi pogoji. Spodnještajerska ljudska posojilnica in Mestna hranilnica v Mariboru dovoljeta hipotekna posojila (to je proti vknjižbi zastavne pravice na prvem mestu) le do višine polovice vrednosti nepremičnin, pri čemur pa določita vrednost po lastni cenitvi. Odplačati pa bi morali posojilo pri Mestni hranilnici v dveh letih, pri Spodnještajerski ljudski posojilnici pa v treh letih; slednja bi Vam morda pozneje dovolila še kak odlog, a z gotovostjo Vam tega ne more obljubiti. Hranilnica dravske banovine daje posojila celo le do tretjine vrednosti nepremičnin. Posojilnica v Narodnem domu nima nič ugodnejših pogojev.

Posledica dovoljenega odloga plačila. A. Sonnenvald. Ako je bil Vaš dolžnik vsled zamude plačila obroka obsojen na plačilo celega ostanka znižanega dolga in ste mu po sodbi in delnem plačilu dolga dovolili dva meseca odloga za plačilo ostanka, radi tega še nikakor niste dolžni sami plačati odvetniških stroškov, ako in v kolikor je bilo njih plačilo s sodbo že naloženo dolžniku. Ne razumemo, zakaj nas vprašujete, ali boste morali sprejeti ostanek dolga? Saj to je vendar samoobsebi umevno.

Plačilo poroka. Z. I. K. Prevzeli ste poroštvo za posojilo, ki ga je najel neki Ferjanč pri Posojilnici. Vzlic tožbam in izvršbam Ferjanč ni ničesar plačal. Zaščita mu je bila odvzeta in sedaj žene Posojilnica na dražbo Ferjančeve nepremičnine, to je neko parcelo, za katero se bo izkupilo morda 200 din. Posojilnični odvetnik Vam svetuje, da parcelo kar Vi prodaste brez dražbenega postopanja; Ferjanč Vam je že dal zadevno pooblastilo. — Na posamezna vprašanja, v kolikor smo jih razumeli, Vam odgovorjamo: Ker je parcela obremenjena z zastavnimi pravicami v prid še drugih upnikov, kupec pa hoče parcelo bremen prosto, Vam odsvetujemo vmešavanje v ta posel. Sodišča namreč zahtevajo z ozirom na zadevna navodila finančnih oblasti, da mora biti vsaka izjava o dovolitvi zbrisa vknjižene zastavne pravice ali bremenprostege odpisa kolkovana z 1% zavarovane terjatve, vendar ne več nego s 100 din. Tako bi najbrž te izjave več stale nego bi znašal izkupilec. Ako bi šlo le za bremenprosti odpis kakakega dela zemljišča, bi si lahko pomagali s tako zvanim pozivnim postopkom, ki je cenejši (kolika je plačati le 45 din), ako zastavni upniki ne ugovarjajo. — Izkupilec bi pripadal prvemu zastavnemu upniku. — Vprašanje, ali se navedeno zemljišče proda ali na Vas prepiše, ali ne, nima na Vašo zaščito nikakega vpliva in ne razumemo,

kaj Vam v tej zvezi grozi odvetnik. — Kar se tiče obsega Vašega poroštva je merodajen predvsem zadevni dogovor, katerega ste sklenili s Posojilnico. Po zakonu samem se smatra poroštvo v dvomu za omejeno in porok ne jamči za več nego je izrecno izjavil. Po zakonu samem torej Vam ne bi trebalo plačati pravičnih in izvršnih stroškov, ki so nastali zoper glavnega dolžnika. — Vaša obveznost iz poroštva bo deležna enake zaščite, odnosno olajšav kot ostali Vaši dolгови. Ako pa dolgujete denarnim zavodom in zadrugam (izvzemši nabavilnim in potrošniškim) skupaj več kot 25.000 din (izračunano po odstavku prvem, členu 4 uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov), tedaj se zniža dolg, ki presega znesek 25.000 din, le a največ 30%. Dolg, ki ne presega 25.000 din, se seve zniža za 50%.

Kupljeno posestvo še ni prepisano, bo šlo na dražbo. Š. Zurman na T. v. Nek trgovec je podedoval posestvo ter ga, še preden je bila lastnina nanj prepisana, prodal Vam. Kupoprodajno pogodbo ste sklenili pri odvetniku, plačali ste že kupnino in desetek, vzlic temu pa nočejo lastnino v zemljiški knjigi prepisati na Vas. Nasprotno celo posestvo ženejo na dražbo. — Domnevamo, da še niso plačane dedne pristojbine in da se radi tega lastnina posestva v zemljiški knjigi ne more prenesti od pokojnika na dediča-trgovca, odnosno Vas. Dedič je, čim mu zapuščinsko sodišče prisodi v zapuščino spadajoče posestvo, upravičen slednje prodati, ne glede na to, ali je lastninska pravica v zemljiški knjigi že prepisana nanj ali ne. Temeljem prisojilne listine in kupoprodajne pogodbe (med Vami in dedičem) se more lastninska pravica na predmetno posestvo prepisati neposredno na Vas, a — kot omenjeno — šele potem, ko so vse dedne pristojbine plačane. — Ako je na kupljenem posestvu vknjižena zastavna pravica za kako izvršljivo terjatev, ali morda celo že zaznamovana uredba dražbenega postopanja, je povsem možno, da vknjiženi zastavni upnik, odnosno zahtevajoča stranka posestvo požene na dražbo. Ako ste kupili posestvo bremenprosto, Vam le prodajalec jamči za škodo, ki bi Vam utegnila nastati radi nepravčasnega zbrisa, odnosno plačila vknjiženih bremen, dražbo pa morete preprečiti le s plačilom izvršljive terjatve, odnosno dogovorom z upnikom. — Preden ne vložite predloga na vknjižbo lastninske pravice na Vaše ime in se predlogu ne ugodil, morejo posestvo obremeniti še upniki dosežanega lastnika-prodajalca, odnosno pokojnika! Slednje bi se dalo preprečiti le z zaznambo vrstnega reda za nameravano odsvojitve.

Globoko v gozdu se je ustavil, privezal konja k smreki, znesel kup dračja in zakuril. Na vso srečo je imel v torbici kamen in gobo. Veselo je vzplamtelo suho dračje. Sedel je na posekan štor in se zamislil.

(Dalje prihodnjič)

Jud ostane jud ...

»Poberi se, capin grdi! Spet bi mi rad prodal ukradeno gos. Iz tega ne bo nič.«

»Ghesput, za 20 din vam jo dam, a vredna je 40 din.«

»Veš kaj, 10 din ti dam za njo ...«

Skrivalnica

Kje je gozdni čuvaj?

Našim malčkom

Matjažek

11

Junaškega Slovenca povest v slikah

Venomer je opominjal svojega konja, naj se vendar potruzi, ker preti očku nevarnost, in naj dela večje skoke. Pod klanecem je srečal možakarja z obvezano roko. »Kam pa, mali?« je vprašal. »Po pomoč! Očka so v boju;« — »Kar obrni! Je že vse končano!« — »Končano ...?« — »Vsi

so mrtvi ali ujeti, le jaz sem utekel.« — Matjažek je stisnil zobe. Na jok ga je sililo, pa se je moško premagal. »No, pa grem gledat, če so padli ...« je rekel in pognal.

Medtem se je zmračilo. Z vrha griča je ugledal ponosni grad in — bojišče, posejano z mrličmi. Toda tja si ni upal, ker so se med trupli sprehajali vojaki. Obrnil je in se umaknil v gozd. »Pa počakam do jutra ...«